

САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
Зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије, одржаног
28. 3. 2015. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу
Година VII / књ. 2

Издавач

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Уређивачки одбор

Проф. др Милош Ковачевић,
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Проф. др Драган Бошковић,
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Проф. др Ала Татаренко,
Филолошки факултет Универзитета „Иван Франко“, Лавов, Украјина
Проф. др Миланка Бабић,
Филозофски факултет, Универзитет Источно Сарајево, Босна и Херцеговина
Проф. др Михај Радан,
Факултет за историју, филологију и теологију, Темешвар, Румунија
Проф. др Димка Савова,
Факултет за словенску филологију, Софија, Бугарска

Одговорни уредник

Проф. др Маја Анђелковић

Рецензенти

Проф. др Маја Анђелковић
Проф. др Катарина Мелић
Проф. др Јеленка Пандуревић
Доц. др Јелена Арсенијевић Митрић
Доц. др Биљана Влашковић Илић
Доц. др Мирјана Секулић
Доц. др Душан Живковић
Доц. др Часлав Николић

Зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије
одржаног 28. 3. 2015. године
на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу

САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Година VII / књ. 2

Крагујевац, 2016.

О ДВЕ КЊИГЕ ЗБОРНИКА СА СЕДМОГ НАУЧНОГ СКУПА МЛАДИХ ФИЛОЛОГА СРБИЈЕ

Седми научни скуп младих филолога Србије одржан је 28. марта 2015. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Скуп је тако постао традиционалан, а и тема му је традиционално иста, непромењена: *Савремена проучавања језика и књижевности*. Још је нешто традиционално на овоме скупу: од првога па до овога седмога научног скупа младих филолога на њему учествују не само млади филолози из Србије, мада су они, логично, најбројнији, него и филолози слависти из других земаља, како оних насталих од бивших југословенских република, тако и из других словенских и несловенских земаља. Било их је и на овом седмом научном састанку младих филолога. На скупу је с рефератима, по правилу ауторским, учествовало 140 младих филолога. Скуп је традиционално радио у језичким и књижевним секцијама.

Због великог броја учесника реферати се традиционално штампају у два тематски спецификована зборника: у првоме се презентују реферати који припадају области савременог проучавања језика, док се у другоме штампају на скупу презентовани радови што припадају области савременог проучавања књижевности.

Сви на скупу поднесени радови нису се нашли у зборнику, пре свега због тога што су радови прошли рецензентску процедуру.

Будући да је општа тема доста широка, готово да нема ниједне језичке или књижевне области којој није посвећен неки од радова у зборнику. Не само што радови покривају све области лингвистичке и књижевне науке, него они показују све методолошко богатство у анализи различитих тема. Готово да нема ниједног модерног методолошког приступа у различитим језичким и књижевним (под) дисциплинама који није примењен у неком од радова ова двокњижја.

Тако су радови младих филолога што их доносе ове две књиге зборника са Седмог научног скупа младих филолога показали да младалачка жеља за науком и њеним изазовима представља добар мотив за научно усавршавање и напредак. Томе је најбољи показатељ списак учесника првих научних састанака младих филолога: данас је већина њих већ докторирала, и са рефератима учествује на најзначајнијим националним и међународним скуповима, вероватно се стално подсећајући почетака које су имала на скупу младих филолога.

О ДРУГОЈ КЊИЗИ ЗБОРНИКА САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ СА СЕДМОГ НАУЧНОГ СКУПА МЛАДИХ ФИЛОЛОГА СРБИЈЕ

Другу књигу зборника радова *Савремена проучавања језика и књижевности* чине радови књижевно-антрополошког дела Седмог научног скупа младих филолога Србије, који је одржан 28. марта 2015. на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. На овом делу скупа учествовало је 72 излагача из Србије и иностранства са 68 реферата, а у зборнику објављујемо 42 рада који су позитивно оцењени током рецензентске процедуре.

Пошто је тема научног скупа остала иста као претходних година, те је као таква и даље нудила могућност да се млади научници усмере на сопствене, а не задате предмете интересовања, и даље је истраживачки корпус остао изузетно велики. Ово је за последицу имало презентована истраживања која се тичу различитих националних књижевности, али и потпуно различитих културолошких образаца. Но, без обзира што су се поједини истраживачи бавили делима која су у досадашњим студијама књижевности заузела значајно место и бивала неретко предметом интересовања и већ промовисаних проучавалаца, то их није омело да дају свој суд, утемељен применом одговарајућих и савремених књижевних теорија. Истовремено, млади истраживачи су проналазили нове аспекте и указивали на нове истраживачке фокусе. Никако нису занемарљива ни упоредна проучавања и донекле интердисциплинарност, која је готово постала императивом савремене науке.

Различитост тематског одређења и коришћених методама позитивно је проузроковало разноврсност радова, те је њихово груписање начињено тако да књижевна врста буде окосницом целина у садржају зборника.

Свакако, научна јавност имаће прилике да процени квалитет радова, да их оспорава и да их похвали. Међутим, оно око чега не може бити полемике јесте чињеница да и даље постоји жеља и воља за бављењем хуманистиком, бављењем књижевношћу и свим оним њеним аспектима који имају вековно трајање и себи садрже историју човечанства, свих његових успона и падова. Као уредник зборника, захваљујем свим учесницима на саопштеним рефератима, и захваљујем свим ауторима публикованих радова на макар покушају да сопствену инвентивност саобразе научном промишљању.

Крагујевац, фебруар 2016.

Проф. др Маја Анђелковић

САДРЖАЈ

О ДВЕ КЊИГЕ ЗБОРНИКА СА СЕДМОГ НАУЧНОГ
СКУПА МЛАДИХ ФИЛОЛОГА СРБИЈЕ / 7
О ДРУГОЈ КЊИЗИ ЗБОРНИКА САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА
ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ СА СЕДМОГ НАУЧНОГ
СКУПА МЛАДИХ ФИЛОЛОГА СРБИЈЕ / 9

Јасмина М. Каџински
ФОЛКЛОРНИ ЕЛЕМЕНТИ У ПРИПОВЕЦИ СТАРИ
ВРУСКАВАЦ СВЕТОЛИКА РАНКОВИЋА / 13

Јелена Миљковић
ФОЛКЛОРНА ФАНТАСТИКА У ПРИПОВЕЦИ ОТИСАК СРЦА НА
ЗИДУ БОРИСЛАВА ПЕКИЋА – ЛИК ВЕШТИЦЕ И ЂАВОЛА / 21

Милена М. Сijanковић
ЗЛОКОБНА БАЈКА ИЛИЈЕ И. ВУКИЋЕВИЋА / 31

Јелена Весковић
ВИТЕШКИ РОМАН О АЛЕКСАНДРУ ВЕЛИКОМ И
ЖИВОТ КРАЉА МИЛУТИНА: МОГУЋЕ ПАРАЛЕЛЕ
У СТАРОЈ СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ / 41

Бојана Симић
АНАЛИЗА МОДЕЛА ИСТИНЕ У РОМАНУ ХЕРОЈ НА
МАГАРЦУ МИОДРАГА БУЛАТОВИЋА / 49

Љиљана Бајац
МОТИВ ОГУЂЕЊА У РОМАНУ ИВЕ ЂИПИКА ЗА КРУХОМ / 59

Марија Шљукић
УТИЦАЈ РАТА КАО ЧИНИЛАЦ ПРОМЕНЕ СТАЊА СВЕСТИ КОД
ЈУНАКА У РОМАНУ ЦРВЕНЕ МАГЛЕ ДРАГИШЕ ВАСИЋА / 71

Наташа Кљајић
ЕЛЕМЕНТИ ФАНТАСТИЧНОГ У РУЖДИЈЕВИМ РОМАНИМА
ХАРУН И МОРЕ ПРИЧА И ЛУКА И ВАТРА ЖИВОТА / 83

Никола Маринковић
РЕКОНТЕКСТУАЛИЗАЦИЈА РОМАНА БЕСПУЋЕ ВЕЉКА
МИЛИЋЕВИЋА: ЧИТАЊЕ ИЗ УГЛА ИСТОРИЈЕ ЖАНРА,
АРХЕТИПСКИХ МОДЕЛА И РАЗВОЈА ПОЕТИЧКИХ ОБРАЗАЦА / 97

Оља Василева
ПРИЧА, ТО САВРШЕНО ТЕЛО (НАД)СТВАРНОСТИ (ЈЕЛЕНА, ЖЕНА КОЈЕ
НЕМА ИВЕ АНДРИЋА И БАЛКОН АНТУНА ГУСТАВА МАТОША) / 107

Ивана Ковачевић
НАРАТИВНА АНАЛИЗА РОМАНА РАФИКА
ШАМИЈА EINE HAND VOLLER STERNE / 119

Стефан П. Пајовић
ПОСТМОДЕРНИ РОМАН: ИСТОРИЈА У КЊИЖЕВНОСТИ
ИЛИ КЊИЖЕВНОСТ У ИСТОРИЈИ? / 129

Јована Срећковић

ЕЛЕМЕНТИ ПОСТМОДЕРНИЗМА У РОМАНУ
СУБОТА ИЈАНА МАКЈУАНА / 135

Невена Банковић

ЕЛЕМЕНТИ ПОСТМОДЕРНИЗМА У РОМАНУ
ТОМАСА ПИНЧОНА ОБЈАВА БРОЈА 49 / 145

Радојка Јевтић

ОПАСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ: ЕДИПА МАС И ДЕТЕКТИВСКА
ПРИЧА БЕЗ ПОЧЕТКА И КРАЈА / 155

Миломир Гавриловић

БУРЛЕСКА ГОСПОДИНА ПЕРУНА БОГА ГРОМА:
ПОСТУПЦИ, СТИЛ, ПОЕТИКА / 165

Александра Д. Машић

ПОЕТИЧКИ АСПЕКТИ ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТИ У БУРЛЕСЦИ
ГОСПОДИНА ПЕРУНА БОГА ГРОМА РАСТКА ПЕТРОВИЋА / 177

Виктор Шкорић

МИТ И СУМАТРАИЗАМ: КОД ХИПЕРБОРЕЈАЦА
МИЛОША ЦРЊАНСКОГ / 189

Снежана Туцаковић

ЛИК ЖЕНЕ ВЛАДАРА У ДЕЛИМА ЈОВАНА СТЕРИЈЕ
ПОПОВИЋА СМРТ СТЕФАНА ДЕЧАНСКОГ И ЛАХАН / 197

Марија Булаџовић

ДИЈАЛЕКТИКА ОДНОСА ЈЕЗИКА И НАСИЉА:
ПОСТСТРУКТУРАЛИСТИЧКО ЧИТАЊЕ РАСИНОВИХ ТРАГЕДИЈА / 207

Најиа Делач

ОД ЛЕКСИКЕ ИМЕНОВАЊА ДО ГЕНЕРАЦИЈСКОГ ИДЕНТИТЕТА:
ДРАМЕ ТРИ САВРЕМЕНЕ СРПСКЕ СПИСАТЕЉИЦЕ / 217

Никола М. Ђуран

JOUISSANCE ДРУГОГ У ДРАМАМА ЕДВАРДА ОЛБИЈА / 231

Марија Т. Благојевић

ФИГУРА ЂАВОЛА У ДРАМИ ШЕГРТ И ГРЕЈНО
ТЕЛО АЛЕКСАНДРА ПОПОВИЋА / 241

Ивана Маринков, Жолт Пајшић

КОНФЛИКТИ У ДРАМИ МАСА-ЧОВЕК ЕРНСТА ТОЛЕРА / 253

Тамара Љујић

ФУНКЦИЈА ИСТОРИЈЕ У ЦВИЈЕТИМА СРБСКИМ МАТИЈЕ БАНА / 263

Бојана Аћамовић

ОСЛОБАЂАЊЕ СТИХА У ПЕВАЊУ МОДЕРНОГ ЧОВЕКА. ТЕНДЕНЦИЈЕ И
ОКОЛНОСТИ РАЗВОЈА СЛОБОДНОГ СТИХА У АМЕРИЦИ И СРБИЈИ / 273

Јелена Тодоровић

ПОЕЗИЈА МИЛЕТЕ ЈАКШИЋА – ОД РОМАНТИЧАРСКИХ
КЛИШЕА ДО МОДЕРНИСТИЧКИХ ПОСТУПАКА / 283

Жарко Миленковић

ПОЕЗИЈА НОВИЦЕ ТАДИЋА У КОНТЕКСТУ
ВРЕМЕНА ЊЕНОГ НАСТАНКА / 293

Милош Јоцић

ЗЕН-ПОЕЗИЈА ВЕНА ТАУФЕРА (ТРАГОВИ ПОЕТИКЕ ЗЕН-
КОАНА У ПЕСНИШТВУ ВЕНА ТАУФЕРА И МОДЕРНОМ
ЕВРОПСКОМ ПЕСНИШТВУ УОПШТЕ) / 301

Милан Б. Громовић

НАЗНАКЕ ВИЗАНТИЈСКЕ ДУХОВНОСТИ У ЦАРСКИМ
СОНЕТИМА ЈОВАНА ДУЧИЋА / 309

Дуња Рашић

МИНАМОТО НО ЈОШИТСУНЕ КАО АИНУРАКУР:
БОГ ЧОВЕКУ НАЛИК / 317

Александар Ђуровић

КОМПАРАТИВНИ ОСВРТ НА ДЕЛА ДАНИЛА
КИША И МАРСЕЛА ПРУСТА / 331

Иван Базрђан

СУМАТРАИЗАМ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ У
ФИЛМОВИМА АНДРЕЈА ТАРКОВСКОГ / 341

Јелена Ђукић

ЧИТАЊЕ НЕОАВАНГАРДЕ: *MIXED MEDIA* БОРЕ БОСИЋА / 353

Јелена Марићевић, Мирјана Фрау Коларски

МОГУЋНОСТИ ЗА ТУМАЧЕЊЕ ДЕЛА МИТЕ
ДИМИТРИЈЕВИЋА МИДА / 361

Маја Бисерчић

ЕЛЕМЕНТИ ПОПУЛАРНЕ КУЛТУРЕ У ДЕЛУ
ЛОВАЦ У ЖИТУ Џ. Д. СЕЛИНЏЕРА / 371

Марија Стијетић

ЂАКОМО ЛЕОПАРДИ КАО ПАРАДИГМА УМЈЕТНИКА У
СТВАРАЛАЧКОЈ СВИЈЕСТИ ВЛАДАНА ДЕСНИЦЕ / 381

Панајотис Георгиос Асимопулос

ХОМЕРСКА ХЕЛЕНА КАО КЊИЖЕВНО НАДАХНУЋЕ ДВАЈУ
НОБЕЛОВАЦА, ИВЕ АНДРИЋА И ЈОРГОСА СЕФЕРИСА / 387

Јелена Стојковић Цветковић

ПРВА ГОДИНА СТВАРАЊА ЗОРАНА ГАВРИЛОВИЋА / 399

Јелена Алексов

РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ У ПИРОТУ / 409

Софија Кристенсен

УНИВЕРЗИТЕТ У НОРВЕШКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ
ДЕВЕТНАЕСТОГ ВЕКА / 421

Александра Секулић

СТУДЕНТИ У ПРОЗИ МИЛОРАДА ПАВИЋА / 427

Милена М. Станковић¹

Ниш

ЗЛОКОБНА БАЈКА ИЛИЈЕ И. ВУКИЋЕВИЋА²

У овом раду анализираћемо најзначајније интертекстуалне релације на примеру уметничких бајки Илије И. Вукићевића, *Мала вила и Проклешиа лејоша*. Основни циљ истраживања је да, кроз тумачење интертекстуалних односа, укаже на семантичко-синтагматске одлике Вукићевићевих бајки. Од нарочите важности за ово истраживање, јесте проблем трансформације конвенционалне бајке која се у процесу интертекстуалних односа нашла у контексту реалистичке литературе. Наиме, имплементацијом бајке у реалистички дискурс, дошло је до њеног разарања и окретања ка супротној, антибајковној форми.

Кључне речи: бајка, пародија, интертекст, „злокобна бајка“

У овом раду анализираћемо најзначајније интертекстуалне релације на примеру уметничких бајки Илије И. Вукићевића, *Мала вила и Проклешиа лејоша*. Основни циљ истраживања је, да кроз тумачење интертекстуалних односа, укаже на семантичко-синтагматске одлике Вукићевићевих бајки. Оно чиме ћемо се нарочито бавити у овом истраживању јесте проблем трансформације бајке у контексту реалистичке књижевности. Када је традиционална бајковна морфологија дошла у додир са реалистичким жанровима, она се подређивала новом окружењу што је и довело до потпуне дестабилизације њеног система – до пародије утопијске, уравнотежене и системске перцепције света. Појава „злокобне бајке“ омогућила је да се изрази песимистички доживљај света, као и слика фрагментарне стварности, разореног и дехуманизованог субјекта.

У уметничкој бајци *Мала вила* кроз процес жанровске интертекстуалности дошло је до трансформације бајковног логоса ка логосу реалистичке приповетке и етиолошко-демонолошког предања. Овде се процес дестабилизације бајке јавља као последица њене имплементације у реалистичнији контекст.

Појаву пародијског интертекста и разарање бајковне морфологије у *Малој вили* пратићемо кроз систем наратолошких нивоа. Настојаћемо да укажемо на процес инверзије бајковног жанра који се одвија кроз разарање наратолошких поступака. Анализираћемо процес дезинтеграције приповедне технике бајке који иницира учењавање приповедних техника реалистичке приповетке и предања.

Уметничка бајка *Мала вила* развија се кроз три концентрично постављена прстена. Спољашњи оквир бајке добија одлике реалистичке приповетке: екстрадијегетички приповедач мотивише појаву хомодијегетичког приповедача који пред неидентификованим друштвом (групом наратора) приповеда свој доживљај из прошлости. У оквир спољашњег прстена имплементирана је прича из прошлости коју хомодијегетички наратор казује. Нараторова прича апсорбовала

1 milenastankovic1705@hotmail.com

2 Овај рад је део истраживања која се изводе у оквиру пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије – *Поетика српског реализма*, (178025) на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

је у себе трећи прстен – фантастичну причу о постанку Мале виле и једнорога коју приповедају сељани на салашу.

Спољашњи оквир мотивише трансформацију бајке у правцу реалистичке приповетке. Оваквим довођењем опречних елемената у везу, Вукићевић се непредвидиво и зачуђујуће поиграва хоризонтима читалачких очекивања. Експлицитно жанровско одређење – *уметничка бајка*, активирало је одређени сазнајни потенцијал који је изградила традиционална фантастична бајка. Насупрот том почетном убеђењу, Вукићевић неочекивано спаја два строго опречна дискурса – фантастични и реалистични, и тиме разара оба поетичка писма. Стога, рецепција бајке тече кроз непредвидиви процес непрестаног (де)активирања различитих хоризоната очекивања.

Пре свега, запажа се употреба технике сказа, једног од најкарактеристичнијих поступака наших реалиста. У бајци екстрадијегетички приповедач уводи фигуру хомодијегетичког наратора који приповеда бајку пред групом наратора:

„[...] Веруј ми – тако поче он своју причу – да сам ретко кад толико потресен, но кад се летњих ноћи поведе реч о оним тајанственим бајкама, којих увек има толико много и које за неколико тренутака везују међу собом просте и безазлене душе” (Вукићевић 1929: 293).

Техника сказа у бајци *Мала вила* употребљена је у функцији реалистичке мотивације фантастичног света³ – наратор прави дистанцу према фантастичном дискурсу прихватањем чудесног као испразно народно сујеверје:

„У оном лаком њеном причању, у њеним очима ја видим да она срдечно верује у све то што каже, верује као да тога часа све то гледа и као да је некад несумњиво видела. Од прве речи ја осетих старо детињско задовољство, коме сам се некада подавао, кад сам веровао да змијски цар има чудотворан камен под језиком и да у једном пању живи, несумњиво живи, стара од педља, са брадом од аршина, а да је неизмерно јак” (Вукићевић 1929: 295).

На овај начин дошло је до потпуног разарања основних претпоставки бајковне логике. Бајковни жанр статус истинитости фантастичног света никада не доводи у питање, напротив, фантастично у бајци поседује статус неприкосновеног. Попут реалистичког приповедача, Вукићевић тежи разарању онтолошког света бајковне фантастике и основној реалистичкој мотивацији текста. Као и наратор реалистичке прозе, и Вукићевићев наратор описује конкретни реалистички оквир у који смешта бајковно ткиво:

„После тога она јасна ватра пред нама, обасјана, здрава лица, смех, разговор и најпосле каква стара прича, која се испреда лагано и меко, исто као и онај вунени конач са преслице” (Вукићевић 1929: 292).

Увођење другог наративног прстена, хомодијегетичког (фокализованог) приповедања, додатно је разорило конвенционалну приповедну технику бајковног жанра. Док бајку приповеда хетеродијегетички, непersonализовани, објективни приповедач, Вукићевићеву бајку казује субјективни, хомодијегетички, профилисани наратор. Увођењем хомодијегетичког, фокализованог приповедања створена је могућност психолошког продубљивања јунака. За разлику од површинских јунака бајке⁴ који нису подложни психологизацији и дубљој

3 Живковић истиче да су стилску форму народног причаоца о ђаволима, вампирима, вукодлацима и свим „нечастивима” српски приповедачи преузели су од Гогоља. (Живковић 1977: 230)

4 У својој књизи *Евројска народна бајка* Макс Лити наводи *једнодимензионалност, недостицашак дубинске перспективе и аистрактни ситил* као неке од најосновнијих особина свих народних

карактеризацији, Вукићевић је тежио профилизацији свог наратора-јунака: кроз нараторово приповедање осећа се сентименталност и меланхолија за минулим данима проведеним на селу код својих рођака. Приповедна инстанца се сећа топлих летњих ноћи које је проводио на салашу и са симпатијама слушао фантастичне приче сељана и њихово дубоко уверење у онострана, језовита бића:

„[...] и док сам се дању ломио за псећом главом и газио воду до појаса, дотле сам ноћи проводио код свога старога познаника, лешкарио на кукурузовини, пушио из луле и хвалио са старцем 'старе дане'! И никад да ми се досади” (Вукићевић 1929: 294).

Хомодијегетички наратив (нараторова прича о „старим временима”) припада фантастичном (бајковном) дискурсу. Приповедни сиже нараторове приче темељи се на фолклорном мотиву лов-замене ловина. Наиме, на сеоском језеру, где је наратор ловио јаребице, под необјашњивим и чудесним околностима птица остаје жива. Мистериозна атмосфера у даљој композицији бајке доводи до замене „улова” – уместо јаребице наратор проналази чудесну причу о Малој вили, заштитници животиња.

Трећи наративни прстен, прича о постанку Мале виле и једнорога, бајковни свет жанровски трансформише ка етиолошко-демонолошком предању. Кроз злослутну фантастику предања, Вукићевић је на софистициран начин исткао лирску, мистификовану причу о трагичном удесу прелепе виле. Према древном фолклорном веровању, некада давно, зли и крвожедни царевих, опчињен лепотом племенице принцезе, пожели да је узме за жену. Да би спасао овоземаљску доброту оличену у лику прелепе принцезе, Бог принцезу претвара у вилу – заштитницу животиња, а злог царевиха у похотног и гневног једнорога. Читава игра између добра и зла, светлости и таме, похоте и чедности, добија метафизички карактер. Кроз мистичну слику хипостазираног бића, виле која заточена на дну језера тужно чека пресуду Бога или једнорога, имплементира се песимистичка визија овог света.

Инкорпорирање злослутне и приземније фантастике предања испоставља се веома значајним за поступак дестабилизације бајковног смисла. Наиме, у међутекстовним релацијама, Вукићевић у своју бајку уноси метафизичке квалитете карактеристичне за жанр предања – реалистичнији однос према свету, дводимензионалну пројекцију света, трагичност, мистичност као и злокобну слутњу.

Инкорпорирање фолклорне фантастике предања у семантичко-структурни комплекс бајке довело је до „спуштања” бајковне фантастике ка „реалистичнијој фантастици предања”. Овај процес трансформације бајке може се пратити најпре кроз имплементацију формула типичних за жанр предања „кажу људи”, „приповеда се”, „верују људи” и сл. Инкорпорирањем ових приповедних формула доводи се у питање истинитост фантастичног света који у бајковном жанру представља неприкосновену вредност. Једнодимензионални свет бајковног жанра Вукићевић разара концепцијом дводимензионалног света у коме су конфротирани реалистични и фантастични дискурс.⁵ Између света обичних људи

бајки. Недостатак дубинске перспективе по Литију подразумева бестелесност бајковних ликова, они су „без унутрашњег живота, без окружења; недостаје им веза са прошлосту и са будућношћу, са временом уопште” (Лити 1994: 16).

5 Према Максу Литију бајковна једнодимензионалност представља недостатак психолошког осећаја чудног који раздваја оностранни и онострани свет. Насупрот бајки, предање приповеда о „узбудљивим и збуњујућим сусретима човека са оностранима бићима свију врста [...] Човека који наилази на траг оностраног бића обузимају страх, обест или радозналост” (Лити 1994: 10).

и света Мале виле постоји психолошка граница. Као и у предању и у Вукићевићевој бајци постоји спољашња блискост између оностраних бића и човека (вила живи у оближњем језеру). Али, у психолошком смислу, демонолошка бића у *Малој вили* чине свет за себе: човек их доживљава сасвим другачије. У правој бајци је све управо обрнуто. У бајци онострана бића су човеку просторно далеко, али психолошки и емоционално су му блиска (Лити 1994: 139). Таква граница у простору приповедног сижеа Вукићевићеве бајке исказује се кроз фолклорно уверење да „нико никада није видео вилу, ни човек, ни жена, ни дете, а да је који сачека и да је види, тога после Бог прости! Она ће му испити живот, као и 'ладна земља [...] Ето, причају за једнога ловца [...]” (Вукићевић 1929: 296).

Свет бајковне фантастике разара се и „реалистичном” потребом предања да свој аудиторијум увери у истинитост онога што казује. У ту сврху наратор прилаже доказ – конкретно искуство које потврђује чудесну причу: древна прича о ловцу који је остао „у беснилу” „реално” уверава у чудесно и необично приповедно ткање о Малој вили и једнорогу.

„Слуштање” узвишене бајковне фантастике ка „приземнијој” и „реалистичнијој” фантастички предања одвија се и кроз процес инверзирања идеалистичког света бајке. Анализирајући продор новог метафизичког слоја, долазимо до неких кључних квалитета Вукићевићеве бајке уопште. Ово се превасходно односи на процес наслућивања модерне књижевности и утирање пута потпуно новој, европској поетичкој мисли. Наиме, судбина Мале виле указује се као алегорија модернистичке, трагичне перцепције света у којој се разбија утопијска илузија о неминовној победи доброте. Визија Мале виле која у белим хаљинама са распуштеном косом тужно хода мирном површином воде претаче се у алегоричну причу о усамљеном, унесрећеном и дезинтегрисаном човеку модерног доба. Мала вила као биће на граници између реалног и фантастичног света, између девојке и виле, живота и смрти, симбол је дезинтегрисаног и распршеног идентитета субјекта каквог налазимо у модерној књижевности. Кроз несрећну судбину племените виле Вукићевић не пародира само наивну утопијску слику бајке, већ доноси потпуно модерну, дезинтегрисану и трагичну перцепцију света каква је карактеристична за модерну књижевност 20. века:

„Зар се њој, ваљда, није досадио тај црни век ... ту у бистрику, па било лети, било зими, и увек у страху од једнорога? Ко зна каквим очима гледа она у небо? Из тих очију вечито капљу сузе, којима она пуни језеро, а оно никад није пресушило, нит ће икад пресушити. И ко зна њене грехе? А њу Бог није оставио тако, што није знао шта ће с њом. Него, ето, тако она ту живи, док јој се Усуд једном не смилује, или док је једном не уграби онај једнорог...” (Вукићевић 1929: 302).

Заједно са фантастиком предања Вукићевић је унео потпуно модернистички метафизички квалитет – мистични и језовити доживљај који изражава неизвесност, тајновитост и отуђеност света. Кроз бајковни сиже *Мале виле* провлачи се нека мистична, иреална и злокобна слутња о проклетству царичине лепоте која ју је сурвала у трагичну катастрофу. Симбиоза фолклорне фантастике бајке и предања стилизовала је човеков немир, страх и језу пред демонолошким светом кога наслућује над сопственом судбином:

„[...] слично Хофману, који увек као даје неко рационално објашњење фантастичних појава, а опет плете фантомску игру тајанственог с стварношћу, и Вукићевић постепено припрема читаоца за атмосферу тајанства, које се у почетку приказује као сујеверје простих људи, да би у даљем развијању приповетке оно постало нека слутња судбинске уклетости и проклетства човековог. Вукићевић чак симболизује

те ирационалне силе; код њега више и није реч о ликовима из народног сујеверја: ђаволима, вештицама и вампирима, него о стилизацији збивања којом се сугерира тајанство, слутња и иреално” (Живковић 1994: 232).

Кроз процес интертекстуалне рецепције, уочавају се неки дубљи семантички слојеви који се формирају кроз имплицитни дијалог Вукићевићеве бајке и древног мита. На такав однос Мале виле и митске слике живота и природе указују чињенице да је вила заштитница животиња и да се налази у блиској емотивној вези са природом. Трагична судбина Мале виле, њена жртвена смрт и васкрсење у виду духа заштитника природе, представља симболичку инкарнацију митске фигуре умирућег божанства. Структура односа мале виле и једнорога – борба, смрт и васкрсење јунакиње у лику мале виле – представља симболичко отелотворење митске слике о цикличности живота, смрт и поновно рођење, нестајање и повратак, инкарнација и повлачење бога. Мала вила, заштитница живота и природе, добија симболички статус умирућег божанства које се идентификује са процесима у природи. Она постаје симболичка инкарнација бога сунца који умире увече и рађа се у зору, инкарнација бога вегетације који умире зими, а рађа се лети (Фрај 2007: 228–229). Однос Мале виле и једнорога алегорично почива на односу солистицијумског и лунарног циклуса. Мала вила носи атрибуте соларног јунака, она постаје отелотворење новорођене светлости којој прете силе мрака: „А та је царичина ћерка била лепота у Бога. Имала је плаве очи и дуге косе, па кад ноћу изиђе, све се око ње светли, тако је била чиста и сјајна” (Вукићевић 1929: 299). Једнорог представља инкарнацију лунарног циклуса, тмину, похоту и зло.

Жртвена смрт и васкрсење Мале виле може се повезати са Фрајевом четвороделном структуром мита о умирућем богу:

„Прво, агон или сам сукоб; друго патос или смрт [...]; треће нестанак јунака, што је тема која често добија облик спарагмоса или растргнућа. Понекад јунаково тело деле његови следбеници, као у симболици еухаристије; понекад се оно дели широм света природе, као у причама о Орфеју или посебно о Озирису. Четврто је поновно јављање и препознавање јунака, где сакраментално хришћанство следи логику метафоре; они који су у палом свету узели део тела искупитеља, сједињени су са његовим васкрслим телом” (Фрај 2007: 228–229).

Фазу агона или сукоба представља конфронтација добре принцезе и злог принца који жели принцезу да узме за жену. Сукоб између принцезе и принца представља алегоричну слику супротстављених принципа добра и зла, живота и смрти, ероса и танатоса. Друга и трећа фаза, патос или смрт и растргнуће, инкарниране су кроз чин жртвовања добре принцезе. Мит о репродуктивној енергији живота почива на идеји о култу жртве, неопходно је да се стари бог жртвује како би се родио нови, млади бог. Кроз жртву настаје прочишћење греха који симболизује зли и насилни принц, при чему принцезина жртва постаје залога за нови и чистији живот. Четврта фаза, узнесење, остварена је кроз чин трансформације добре принцезе у Малу вилу која постаје нека врста шумског духа или заштитника природе. Кроз чин васкрсења Мала вила се идентификовала са природом, постала је њен дух и њено божанство. У том смислу, појава Мале виле аналогна је појави египатског бога Озириса, античком миту о Прозерпини, хришћанском логосу Исусу Христу. Попут митских божанстава и Мала вила се поистовећује са природом, обухвата све и саставни је део свега. Мала вила добија симболичку улогу Мајке природе која одржава равнотежу између рођења и смрти, а њена функција заштитнице живота алегорично је исказана кроз чин одбране птице од

наратора-ловца. У том смислу, лик Мале виле успоставља интертекстуални однос са митским ликом богиње Дијане, богиње лова и чедности. Стога, однос Мале виле и једнорога симболизује биполарни однос духа и тела, ероса и чедности.

Проклета лепота

У процесу жанровске интертекстуалности у бајци *Проклетша лейлиша* логос бајковног жанра трансформише се у правцу етиолошко-демонолошког предања. Трансформацијом ка предању дошло је до апсолутног разарања структурно-семантичког потенцијала бајке, као и конвенционалне биографије бајковног јунака. У овом раду тумачићемо процесе дестабилизације бајковног жанра које иницира продор трагичне и „реалистичније” семантизације предања.

Посматрано из угла теорије интертекстуалности, сам наслов, *Проклетша лейлиша*, наговештава пародичну и инверзирану варијанту бајковне формуле: иронично, бајковна утопија прелази у строгу дистопију о трагичном паду уклете јунакиње. Имплементацијом мистичне, језовите и трагичне фантастике предања, бајковна судбина јунакиње се помера од узлазне тенденције (успон од несреће ка срећи) према силазној тенденцији која се завршава катастрофалним падом – смрћу јунакиње. Интертекстуалним учитавањем предања, у бајковни контекст продиру метафизичке категорије дијаметрално супротне њеној логици – трагичност, мистичност, злокобна слутња, осећај језе и страха. Оваква интертекстуална симбиоза литераризује метафизички сензибилитет карактеристичан за модерну књижевност – песимизам, дезинтеграција личности и дисперзија света, поигравање концептима стварности и фикције. Основни циљ ове анализе је да кроз интертекстуални приступ укаже на процес разарања метафизичких квалитета традиционалне бајке, чиме је, заправо, и створена могућност за њено окретање ка модерној, европској литератури и њеној метафизици.

У процесу жанровске интертекстуалности долази до ирационалног (и злокобног!) поигравања фантастичним и реалистичним дискурсима. Наиме, у бајци се јавља истовремено учитавање и разарање фантастике предања. Попут приповедача предања и Вукићевићев наратор, најпре, настоји да увери у истинитост приче о постанку чудесне стене која је некада била најлепша девојка. Активирањем наративних формула „кажу” и „приповеда се” неприкосновени статус истинитости фантастичног света бајке подрива се и спушта ка „реалистичнијој фантастици предања”. Да би аудиторијум уверио у истинитост своје приче наратор *Проклетше лейлише*, као и приповедач предања, „реално” постојање стене наводи као непоколебљиви доказ истинитости:

„Сада се само види висока стена, човечјег облика, како стоји широм страном према брду, иза чијег врха лети залази сунце и последњи зрак увек баца на њу. [...] А та стена је била једном најлепша девојка” (Вукићевић 1929: 303).

Истовремено, са активирањем познатих жанровских особености предања Вукићевић спроводи и њихово разарање. Насупрот приповедачу предања, који истинитост приче коју говори никако не доводи у питање, Вукићевићев наратор подрива веродостојност сопственог приповедног ткања и проблематизује статус приче о чудесној стени:

„Кажу да се једном у години, пред вече, када сунце залази и када је све мирно, чује тужан јаук девојачки над оним каменом, па се тај писак све више губи горе, све више, и најпосле га нестане онде под самим небом. Кажу, а ко то зна! [...] (Вукићевић 1929: 308).

Подривање истинитости фолклорне фантастике предања Вукићевићеву бајку трансформише у правцу реалистичке приповетке која тежи рационалистичкој мотивацији текста. Кроз процес истовременог читавања и разарања фантастике предања литераризује се ирационална игра стварности и фантастике. С једне стране, трансформацијом ка реалистичкој приповеци уноси се рационалистичко објашњење фантастичног света, док, с друге стране, читавањем фантастике предања уноси се нека злокобна слутња, иреални и мистични тон. Оваква мистична атмосфера натруњена елементима страха и ужаса типична је одлика Вукићевићеве фантастике уопште.

Трагична семантизација фантастике предања мотивисала је процес трансформације праве бајке у „злокобну” бајку. Наиме, почетно кокетовање са народним сујеверјем, кроз даљи развој бајковног сижеа претворило се у ирационалну, сеновиту и језовиту атмосферу из које се помаља нека отужна слутња о неминовном судбинском проклетству човека.

У *Проклешиј лепојши*, дакле, не долази само до рушења жанровских граница, већ и до разарања јасних детерминанти између стварности и фикције, оностраног и ононостраног. Из такве флуидне и ирационалне атмосфере кроз бајковно ткиво помаља се злослутна мисао о неминовном проклетству и катастрофи. Од уравнотеженог, хармоничног и идеалног света бајке Вукићевић је створио дестабилизовану, уклету и трагичну визију живота.

У процесу интертекстуалних односа, долази и до имплементирања семантичко-структурног потенцијала јунака жанра предања. Инкорпорирање предања у бајковно ткиво испоставља се и као мотивациони поступак *трансформације номинализације и атрибуције бајковног јунака*⁶. Наиме, у бајци *Проклешија лепојши* долази до замене главног јунака бајке јунаком предања. Одабиром јунака који припада квалитативно супротном семантичком подручју дошло је до експлицитне негације и деградације читавог бајковног жанра. Идеалистичка концепција успешног и срећног бајковног јунака замењена је фигуром трагичног јунака предања. Нови јунак у страни контекст бајке уноси потенцијал који је изградио у контексту из кога потиче: у свет бајке продире опасни и неумољиви демонолошки свет који уноси неку судбинску коб и неминовну катастрофу.

За разлику од бајковне јунакиње која је увек лепа и племенита, Вукићевићева јунакиња је, иронично, само – лепа! Детаљни описи лепоте, неконвенционални за бајку, у Вукићевићевом делу прерастају у префињене лирске пасаже обојене стилским орнаментима народне поезије:

„Била је некада, кажу, једна девојка, јединица у матере, од које сунце лепшу никад није обасјало. Око ње је и у најдирњој ноћи сијала месечина, а звали су је Лепа Лепота. Очи су јој биле плаве и велике, и тужне и љутите, из њих је лила снага, слађа од цвета, а оштрија од мача. Ако је погледала тужно у што душу има, то леже и умре пред њом, а ако је била ствар без срца, разбила би се у прашину, да заспе само оно место где она стоји. А кад би погледала љутито, онда би се рођена браћа тукла међу собом до живота, и два би се љута камена сударила јако, да би их она ватра, што је у њима увек има, сагорела до последње мрве” (Вукићевић 1929: 304).

6 Термине номинализација и атрибуција у своју *Морфологију бајке* уноси В. Пропп. Под атрибуцијом јунака Пропп подразумева опис и устаљене карактеристике које прате јунака бајковног жанра. Како у народној књижевности долази до мешања жанрова, често се дешава да се јунак из једног жанра пребаци у други жанровски контекст, при чему задржава биографију коју је изградио у окружењу из којег потиче. Заменом главног јунака долази до комплетне трансформације новог жанра у који улази. Стога, поступак трансформације јунака често се користи при пародирању традиционалних жанрова.

Хиперболични опис, који поприма одлике фантастичног, темељи се на фолклорном мотиву уклете лепоте. Већ насловна формула *Проклешиа лейошиа* активира добро познати семантички потенцијал о уклетој судбини лепог које превазилази оквире овоземаљског. Све што превазилази оквире овоземаљског по фолклорном веровању неизоставно мора и нестати са ове земље! Трагични заплет у Вукићевићевој антибајци настаје у тренутку када светац-пустињак, опчињен Лепотом, одлучи да јој испуни сваку жељу. Тада Лепота чини кобну грешку која је води ка трагичној катастрофи – претварању у стену. Злокобна фантастика предања инверзирала је бајковну биографију јунакиње и приближила је удесу трагичне јунакиње. Лепотин хибрис је у трагичном одабиру вечите лепоте, чак и по цену губитка душе:

„Ево ти ово – и он јој даде ниску од три зрна, – и кад видиш први пут да ти је та лепота прошла, прогуну само једно зрно: она ће ти се повратити, а ти ћеш опет бити лепа, и још лепша. [...] Али, знај Лепото: кад прво зрно откинеш са те ниске, изгубићеш трећину своје душе, а кад и последње зрно нестане, нестане и твоје душе, и скаменићеш се где станеш. [...] Ти си много хитела, што ни Бог, ни судбина, не деле, зато носи ти зрна и зајамити само моје речи. Саг је у твојој руци твоја лейоша, али и твоја душа. (курзив М.С.)” (Вукићевић 1929: 305).

Лепотина кривица представља христијанизовану варијанту митске слике о односу човека и богова, о човековој подређености и зависности од богова. Лепотин хибрис је у њеној неутољивости и незаситости, у непомирљивој жудњи за вечним и бесмртним – за божанским. Жеља да поседује више од оног што јој је Бог дозволио представља њен бунт и полемику са законом виших сила којима је човек безусловно подређен. Вукићевићева јунакиња је антитип бајковне јунакиње која представља отелотворење Калона, врховне идеје лепог и доброг. Лепота је окренута само телесном, празном и ништавном. Она је у својој људској слабости остала слепа за суштинске истине, негирала је оно зарад чега ју је Бог и створио – сопствену душу. Стога, морала је бити кажњена. Кроз семантичко-структурни потенцијал Лепотиног лика Вукићевић је афирмисао тропичну слику дехуманизованог и опустошеног Човека који је окренут површном и лажном. Трагични пад бајковне јунакиње постаје алегија Човековог пада у царство привида, дехуманизације, отуђености, емотивне празнине и нељудског. У процесу жанровске трансформације (бајка → предање) Вукићевић је стилизовао фигуру опустошеног и деградираног човека модерног доба. Једна од базичних одлика критичког интертекстуалног односа према традицији јесте разарање наивне слике универзалних и вечитих хуманистичких вредности у савременом друштву. Нови, пародични текст доноси критички свеснију визију света који својом реалношћу негира постојање утопијског сензибилитета.

Развијајући лик бајковне антијунакиње, Вукићевић је кроз приповедно ткиво ублажавао њен грех, а појаву учинио топлијом. Трагични пад бајковне јунакиње приближава се Аристотеловом концепету трагичног. По Аристотелу (1988: 55) трагични јунак није неко ко је савршено добар или савршено лош, трагични јунак представља човека *по средини*; према Аристотелу трагични пад јунака узрокован је грешком коју чини несвесно, у незнању или заблуди. Кроз бајковни сиже, јасно се запажа да Вукићевићева Лепота своју грешку, заправо, више чини у неверици: „Не могу ја изгубити душу, а баш и да почнем да је губим, задржаћу последње зрно, да га никад не откинем, али ћу опет бити најлепша на свету” (Вукићевић 1929: 306).

Након ове кобне погрешке следио је трагични пад. Од утопијског и идеалистичког жанра бајке Вукићевић се окреће ка трагичној и болној визији несавршеног света. У светлу теорије интертекстуалности, структура трагичног пада Вукићевићева Лепоте указује се као инверзија судбине бајковне јунакиње. Док се бајковна јунакиња креће од несреће ка срећи, Вукићевићева јунакиња се сурвава из стања среће и благостања ка трагичној катастрофи. На путу трагичног пада Вукићевић је Лепотину кривицу све више ублажавао, а њен лик чинио трагичнијим. Прво зрно Лепота узима у незнању и неверици, друго зрно узима у стању очаја и неиздрживог бола. У тренутку када млади царевих „на враном коњу и златном оделу” међу најлепшима бира себи жену, Лепота на суров и болан начин бива први пут одбачена:

„Тада се искупиле све најлепше девојке, а на крају стаде и Лепа Лепота. Њу нико није познао. Очи су јој биле мутне, косе осушене, а по лицу је исквариле боре, па је дошла као сасушен јесењи лист. Некада је била виша од највише девојке, а сада се испод најмање губи. Кад је виде царевих, рече љутито: - Шта ће ова ругоба овде?” (Вукићевић 1929: 306)

На последње, смртоносно зрно Лепоту наводи поражавајуће питање прелепог чобанина: „Камо води овај пут, стара?” (Вукићевић 1929: 308)

Приповедни сиже бајке, дакле, темељи се на принципу градационог компоновања. Свако наредно зрно симболизује све јачи и снажнији бол који ће на крају кулминирати трагичном самопресудом. На овај начин Лепотин лик у Вукићевићевој бајци губи статус негативне јунакиње, њена смрт и вечита патња уносе неки тешки и тужни бол, а трагични пад носи слутњу о нечем иреалном и страшном које провејава кроз људску судбину:

„Сада се само види висока стена, човечјег облика, како стоји широм страном према брду, иза чијег врха лети залази сунце и последњи зрак увек баца на њу. Тада увек камен одсене јаче и светлије но преко целог дана, и у његовој се близини чује тихо пуцкарање, као да се челичне игле косе једна од другу, па после неки тужан писак, што долази испред камена. А кад сунце западне за брег, тај се писак одвоји од камена, дигне се више њега, и стена остане хладна и мртва, док је сунце опет не оживи” (Вукићевић 1929: 303).

Инверзирањем бајковне структуре и судбине бајковне јунакиње, Вукићевић је створио антибајковну форму којом је пародирао утопијски жанр бајке и унео зрелији (песимистични) доживљај света. Кроз инверзирану, трагичну судбину племените јунакиње Вукићевић је разорио наивну слику уравниотеженог и хармоничног света и изразио модернички бол и иронију над деформисаним светом. Поигравање жанровима унесеним унутар самог бајковног система, на структурном плану довело је до оксиморонског споја жанрова који се међусобно разарају, а на семантичкој равни довело је до изражавања специфичног, мистификованог доживљаја света.

Оба текста карактерише трансформација традиционалне бајке ка етиолошко-демонолошком предању и реалистичкој приповеди. Злослутна фантастика предања, пуна језе и сгреха, наивну утопију бајке трансформисала је у строгу дистопију дестабилизованог света и дезинтегрисаног субјекта. Семантизација фантастике предања у овим бајкама мотивисала је и метаморфозу бајковног јунака у квалитативно супротни тип трагичног лика. Узлазну тенденцију конвенционалне биографије бајковног јунака, Вукићевићева антибајка инверзира у силазну тенденцију која завршава трагичним падом јунака. Симбиоза бајковне фантастике и фантастике предања литераризовала је фантомску игру рационалног

и фантастичног. Ове бајке почињу нараторовом дистанцом од испразног фолклорног сујевејра, које се кроз развијање приповедног сижеа полако претвара у мистичну и језовиту атмосферу која слуги неку нејасну, застрашујућу и злу судбинску коб. То истовремено интертекстуално позивање на реалистичку приповетку и фантастику предања, руши границе између стварног и фантастичног (оностраног и оностраног) и литераризује ирационалну и метафизичку игру судбинског проклетства. Пародијом и инверзијом наивне бајковне фантастике, Вукићевић је отворио пут европској антибајци („злокобној бајци“) која је донела потпуно модерно (песимистичко) осећање света и човека дезоријентисаног у њему. Вукићевићева „злокобна бајка“ пародира и разара традиционалну, утопијску илузију о уређеном свету у коме стожерну тачку чине позитивне, хуманистичке вредности.

Литература

- Аристотел 1988: Аристотел, *О песничкој уметности*, прев. Милош Ђурић, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Вукићевић 1929: И. Вукићевић, *Целокупина дела Илије Вукићевића*, прир. Јеремија Живановић, Београд: Народна просвета.
- Живковић 2004: Драгиша Живковић, Од бајке до гротеске: ка генези Домановићеве сатире, у: Д. Живковић, *Српска књижевност у европском оквиру*, Београд: СКЗ, 329–347.
- Лити 1977: М. Лити, *Европска народна бајка*, Београд: Орбис.
- Проп 1982: В. Проп, *Морфологија бајке*, Београд: Просвета.

SINISTER TALE BY ILIJA I. VUKICEVIC

Summary

The main subject of the paper is the analysis intertextuality in the case of artistic fairy tales written by Ilija I. Vukicevic, *Little Fairy* and *Cursed beauty*. The main objective of the research is to emphasize the semantic and syntagmatic features of Vukicevic's fairy tales in the light of intertextual relations. The problem of the transformation of a conventional fairy tale, which found itself in the context of realist literature in the process of intertextual relations, is of particular importance. However, the implementation of a fairy tale in the realist discourse led to its destruction and transformation to its opposite, the anti-fairy tale.

Keywords: fairy tale, parody, intertext, „sinister fairy tale“

Milena Stanković

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41.09(082)

821.09(082)

НАУЧНИ скуп младих филолога Србије "Савремена проучавања језика и књижевности" (7 ; 2015 ; Крагујевац)

Савремена проучавања језика и књижевности : зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије, одржаног 28.3.2015. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Књ. 2 / [одговорни уредник Маја Анђелковић]. - Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2016 (Чачак : Занатска задруга "Универзал"). - 449 стр. ; 24 см

На насл. стр.: Година VII. - Тираж 200. - Стр. 11: О двокњижју зборника са седмог научног скупа младих филолога Србије / Милош Ковачевић. - Стр. 13: О другој књизи зборника Савремена проучавања језика и књижевности са седмог научног скупа младих филолога Србије / Маја Анђелковић. - Аутори: стр. 438-448. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Summaries ; Resumen.

ISBN 978-86-85991-87-5

а) Српска књижевност - Зборници б) Компаративна књижевност - Зборници
COBISS.SR-ID 222320652